



Rekenkamer Zaanstad

# Onderzoeksprogramma 2011

## Rekenkamer Zaanstad

4 maart 2011



**colofon**

Rekenkamer Zaanstad

directeur: dr. Jan de Ridder

contactpersoon: Carlos Cordeiro RA

## Samenvatting

De Rekenkamer Zaanstad (rekenkamer) onderzoekt vanuit een onafhankelijke positie de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het bestuur, het beleid en de beleidsuitvoering. Door onderzoek wil de rekenkamer de controlerende rol van de gemeenteraad versterken en een bijdrage leveren aan het verbeteren van het functioneren van bestuur, beleid en organisatie. In dit document is het onderzoeksprogramma 2011 van Zaanstad opgenomen.

In een 'Beleidsvisie 2010-2016' heeft de rekenkamer de ideeën voor haar werkzaamheden in de komende tijd neergelegd. De rekenkamer wil een aantal nieuwe accenten aanbrengen; meer aandacht geven aan het bruikbaar maken van onderzoeksresultaten, meer aandacht geven aan hoe de overheid inspeelt op maatschappelijke processen, meer korter durend onderzoek doen en meer inspelen op actuele discussies in de raad. Zij zal daarom meer onderscheid gaan aanbrengen in de soorten onderzoek die ze uitvoert. Naast het reguliere onderzoek zal de rekenkamer verkenningen uitvoeren, adviezen geven aan de raad en thematische publicaties en bijeenkomsten verzorgen. Daarnaast blijft ze opvolgingsonderzoeken uitvoeren en onderzoek verrichten op verzoek.

De selectie van onderwerpen voor onderzoek heeft de rekenkamer benaderd vanuit specifieke thema's en vanuit relevantie. De rekenkamer wil in de komende jaren een rode draad aanbrengen in haar werkzaamheden aan de hand van een aantal thema's. De rekenkamer wil aan de volgende aspecten in het bijzonder aandacht schenken:

- de wijze waarop het programmakkoord wordt omgezet in beleid;
- het inzicht en de controle van de raad op het geld;
- de vragen waarom sommige doelen vaag blijven;
- de vragen waarom burgers weinig vertrouwen hebben in de overheid.

Op grond van deze criteria heeft de rekenkamer na overleggen met de fracties een lijst van onderwerpen voor onderzoek opgesteld en deze besproken in de rekeningencommissie. Uiteindelijk heeft voor het onderzoeksprogramma 2011 de rekenkamer de volgende onderwerpen gekozen:

### *Regulier onderzoek:*

- Aanleg en het beheer van rioleringen

### *Verkenningen:*

- Pottekijkersonderzoek

*Overige activiteiten*

Naast de reguliere onderzoeken en de verkenningen worden er in 2011 geen opvolgingsonderzoeken uitgevoerd. Wel is er capaciteit gereserveerd voor de volgende activiteiten:

- Adviezen op basis van eerder uitgevoerd onderzoek als de actualiteit daartoe aanleiding geeft;
- Monitoring van politiek en bestuurlijk belangrijke onderwerpen;
- Ontwikkelen onderzoeksprogramma 2012.

Ook is het mogelijk dat de gemeenteraad bij de rekenkamer een verzoek doet om een specifiek rekenkameronderzoek. Indien de rekenkamer een dergelijk verzoek honoreert, zal zij daarbij aangeven welke consequenties dit heeft voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma. Ten tijde van het opstellen van het onderzoeksprogramma zijn hiertoe geen verzoeken ingediend bij de rekenkamer.

In 2011 worden verder nog onderzoeken uitgevoerd die opgenomen waren in het onderzoeksprogramma 2010 en die eind 2010 nog niet waren afgerond. Het gaat daarbij om het opvolgingsonderzoek Openbare Ruimte (inmiddels afgerond), Handhaving (bijna afgerond) en het onderzoek naar Re-integratie (wordt afgerond voor de zomer).

## Inhoudsopgave

<b>1</b>	<b>Inleiding</b>	<b>7</b>
1.1	Uitgangspunten	7
1.2	Uitgevoerde en lopende onderzoeken	7
1.3	Werkwijze bij het opstellen van het onderzoeksprogramma	8
<b>2</b>	<b>Aanpak programmering</b>	<b>11</b>
2.1	Beleidsvisie 2011-2016	11
2.2	Soorten onderzoek	11
2.3	Werkwijze	12
2.4	Selectiecriteria	13
<b>3</b>	<b>Verkenningen</b>	<b>15</b>
3.1	Algemeen	15
3.2	Pottenkijkersonderzoek	15
<b>4</b>	<b>Onderzoeken</b>	<b>17</b>
4.1	Aanleg en beheer van de riolering	17
<b>5</b>	<b>Overige activiteiten</b>	<b>19</b>
5.1	Adviezen	19
5.2	Verzoekonderzoeken	19
5.3	Monitoring	19
5.4	Onderzoeksprogramma 2012	20
	<b>Bijlage 1 - Algemene werkwijze</b>	<b>21</b>
	<b>Bijlage 2 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2011</b>	<b>23</b>



# 1 Inleiding

## 1.1 Uitgangspunten

De Rekenkamer Zaanstad (rekenkamer) legt jaarlijks, ter kennisname, een onderzoeksprogramma voor aan de gemeenteraad. Dit onderzoeksprogramma gaat in op de onderzoeken die de rekenkamer in 2011 wil uitvoeren.

Het streven van de rekenkamer is om de beschikbare onderzoekscapaciteit te verdelen over de algemene aandachtsgebieden van de rekenkamer, te weten: doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijke beleid en de beleidsrealisatie. Praktisch betekent dit dat de rekenkamer kiest voor een onderzoeksprogramma waarbij het accent in het onderzoek afwisselend ligt op de beleidseffectiviteit (inclusief doelmatigheid) respectievelijk op de rechtmatigheid, het gevoerde financiële beheer en de bedrijfsvoering. Alle onderzoeksrapporten van de rekenkamer zijn openbaar.

In dit onderzoeksprogramma zijn de onderzoeksactiviteiten opgenomen, die de rekenkamer in 2011 wil uitvoeren. De rekenkamer heeft bij haar keuze ook de suggesties betrokken die de raadsfracties en de auditcommissie hebben gedaan voor het uitvoeren van onderzoeken.

Het is mogelijk dat de rekenkamer de onderzoeksprogrammering nog wijzigt als de actualiteit daarvoor aanleiding geeft of als de gemeenteraad een verzoek richt aan de rekenkamer om een specifiek onderzoek uit te voeren. De gemeenteraad heeft de wettelijke mogelijkheid om de rekenkamer te verzoeken een onderzoek in te stellen. In voorkomende gevallen zal de rekenkamer een gemotiveerd besluit nemen of zij het verzoekonderzoek uitvoert en daarbij aangeven welke consequenties dit heeft voor de onderzoeksprogrammering.

## 1.2 Uitgevoerde en lopende onderzoeken

De rekenkamer heeft sinds haar oprichting in maart 2005 de volgende onderzoeksrapporten uitgebracht:

Inverdan en Stadhuis	december 2005
Sociale werkvoorziening in Zaanstad	september 2006
Vervolgonderzoek Inverdan en Stadhuis	februari 2007
Quickscan onderzoek Jaarstukken 2006	mei 2007
Gemeentelijke tarieven in Zaanstad	juli 2007
Openbare ruimte in Zaanstad	maart 2008
Quickscan Jaarverslag 2007 gemeente Zaanstad	mei 2008
Benchmark Jaarverslagen 2007 (w.o. gemeente Zaanstad)	juli 2008

De Wmo in Zaanstad	april 2009
Vervolgonderzoek Tarieven in Zaanstad	april 2009
Bodemsanering in Zaanstad	mei 2009
Vervolgonderzoek sociale werkvoorziening in Zaanstad	februari 2010
Burgerparticipatie in Zaanstad	december 2010

Momenteel zijn de volgende drie onderzoeken in uitvoering:

1. Effectiviteit Re-integratiebeleid,
2. Handhavingsbeleid en
3. het vervolgonderzoek Openbare Ruimte.

Deze onderzoeken zullen in 2011 worden afgerond.

### 1.3 Werkwijze bij het opstellen van het onderzoeksprogramma

Gelet op de structurele begroting van de rekenkamer (€ 165.936 per jaar, prijspeil 2011) zijn per jaar ongeveer 160 directe onderzoeksdagen beschikbaar, naast de capaciteit die noodzakelijk is voor het opstellen van het onderzoeksprogramma (inclusief het monitoren van bestuurlijke en beleidsmatige ontwikkelingen) en het voeren van bestuurlijk overleg. Met deze omvang van de directe onderzoekscapaciteit voert de rekenkamer jaarlijks één middelgroot of twee kleinere onderzoeken uit. Tevens gaat de rekenkamer via vervolgonderzoeken na op welke wijze het college van B&W uitvoering heeft gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamer in eerdere onderzoeken deed. Voor 2011 kiest de rekenkamer er voor het middelgroot onderzoek naar de riolering, zoals geprogrammeerd voor 2010, uit te voeren en een kleiner onderzoek in het onderzoeksprogramma op te nemen. Het kleiner onderzoek zal bestaan uit een zogenaamd 'pottenkijkersonderzoek'. Dit is voor de gemeente Zaanstad een nieuw type onderzoek dat uiteindelijk leidt tot een beknopte rapportage. Het rapport, dat de vorm van een verkenning heeft, kan aanleiding geven tot een omvangrijker onderzoek. Nieuw bij deze vorm van onderzoek is dat de rekenkamer niet zoals gebruikelijk een explorerend onderzoek instelt naar aanleiding van bestudering van relevante documenten en gesprekken met leden van de raad en het college, maar dit doet naar aanleiding van gesprekken met ambtenaren.

Het onderzoeksprogramma 2011 is het zevende onderzoeksprogramma van de rekenkamer. Dit programma is in maart 2011 tot stand gekomen. Belangrijk vertrekpunt hierbij was het onderzoeksprogramma 2010 en de voortgang van de reeds gestarte en nog te starten onderzoeken die in eerdere onderzoeksprogramma's zijn aangekondigd. Een aantal van deze onderzoeken vinden in 2011 plaats en zullen dan ook in 2011 tot publicatie van de onderzoeksrapporten leiden (zie voor een overzicht 1.2).



De rekenkamer heeft de groslijst uit dit programma geactualiseerd door kennis te nemen van diverse gemeentelijke documenten, zoals jaarstukken, het burgerjaarverslag, kadernota en programmabegroting.

Daarnaast zijn er in november 2010 verschillende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers, veelal fractievoorzitters, van de verschillende politieke partijen. Tijdens deze gesprekken is gevraagd of de verschillende fracties specifieke onderwerpen onderzoekswaardig achten.

Op basis van de gemeentelijke documenten en de gevoerde gesprekken heeft de rekenkamer een conceptgroslijst opgesteld. De conceptgroslijst is door de rekenkamer op 3 december 2010 aan de Auditcommissie gepresenteerd. De vertegenwoordigende raadsleden die zitting hebben in deze commissie, hebben vervolgens hun voorkeuren kenbaar gemaakt. De rekenkamer heeft dit meegewogen in de uiteindelijke selectie. De geselecteerde onderwerpen zijn afgestemd met het onderzoeksprogramma voor het onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid door het college van B&W (artikel 213a Gemeentewet).



## **2 Aanpak programmering**

### **2.1 Beleidsvisie 2011-2016**

Per 1 juni 2010 is de Rekenkamer Metropool Amsterdam van start gegaan als gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad. De rekenkamer heeft haar ideeën over haar werkzaamheden in de komende periode neergelegd in een beleidsplan 'Beleidsvisie 2011-2016'. De taak van de rekenkamer is vastgelegd in de wet en blijft uiteraard onveranderd. Wel meent de rekenkamer in de komende periode een aantal nieuwe accenten in haar werk aan te moeten brengen:

- De rekenkamer wil meer dan voorheen aandacht besteden aan het bruikbaar maken van onderzoeksresultaten: ze wil een overgang maken van 'informereren' naar 'communiceren'.
- De rekenkamer wil onderzoeken vanuit verschillende invalshoeken inkleuren: nu weer eens gericht op de ambtelijke organisatie, dan weer op maatschappelijke processen waarop de overheid vat probeert te krijgen.
- De rekenkamer wil meer variatie in projecten aanbrenge: meer korte projecten en meer ad hoc onderzoek om beter in te spelen op de actualiteit.
- De rekenkamer wil adviezen uitbrengen waarin bevindingen uit eerder uitgevoerd onderzoek worden gekoppeld aan actuele discussies in de raden om het nut van bevindingen te vergroten. Ze wil ook een rode draad in projecten aanbrenge door middel van thema's.

### **2.2 Soorten onderzoek**

Tot nu toe maakte de rekenkamer onderscheid tussen het reguliere onderzoek en opvolgingsonderzoeken, waarin de rekenkamer na enige jaren nagaat wat er gedaan is met de aanbevelingen uit eerdere onderzoeksrapporten.

Op grond van de overwegingen, die in de Beleidsvisie genoemd worden, maakt de rekenkamer meer onderscheid tussen soorten van onderzoek. Naast het reguliere onderzoek, waarin diepgaand een bepaald onderdeel van het gevoerde onderzoek wordt onderzocht, en het opvolgingsonderzoek, onderscheidt de rekenkamer:

- verkenningen, waarin meer kennis wordt verzameld over een bepaald aspect van het gemeentelijk beleid;
- uitbrengen van gevraagd of ongevraagd advies aan raden, als de rekenkamer daartoe aanleiding ziet;
- verzorgen van thematische publicaties of bijeenkomsten. Daarbij wordt aandacht besteed aan de rode draad in projecten en geprobeerd algemene lessen te trekken uit uitgevoerd onderzoek.

Daarnaast blijft de mogelijkheid bestaan dat de gemeenteraad een verzoek indienen bij de rekenkamer om een bepaald onderzoek uit te voeren ('verzoekonderzoek'). Desgewenst kan een raad de rekenkamer ook verzoeken om tegen betaling een rekenkameronderzoek uit te voeren.

## 2.3 Werkwijze

Op grond van de hierboven genoemde overwegingen is de rekenkamer gestart met de voorbereiding van het onderzoeksprogramma van 2011. Hierbij heeft de rekenkamer een aantal activiteiten ondernomen. Hieronder geven we hiervan een overzicht.

### *Raadplegen van diverse informatiebronnen*

De rekenkamer heeft vanuit meerdere kanten informatie ingewonnen over mogelijke onderzoeksonderwerpen:

- Schriftelijke informatiebronnen over het beleid en bestuur van de stad, zoals programmakkoord, programmabegroting, jaarverslagen en verslagen van raadsvergaderingen en raadscommissievergaderingen.
- Gesprekken met de fracties van gemeenteraad.
- Overige bronnen, zoals berichten in de media en door andere uitgevoerde (rekenkamer-)onderzoeken van belang voor het goed functioneren van de lokale overheid.

### *Opstellen groslijst*

Om te komen tot het onderzoeksprogramma is een groslijst met mogelijke onderwerpen opgesteld. De groslijst kent onderwerpen die:

- 1) betrekking hebben op door de gemeenteraad vastgesteld beleid en
- 2) waar een directe en herkenbare politiek bestuurlijke verantwoordelijkheid aan te koppelen is. Onderwerpen komen dus alleen op de groslijst als ze in de politiek-bestuurlijke invloedssfeer van de stad liggen. De groslijst, die als bijlage 2 in dit onderzoeksprogramma is opgenomen, is besproken met de auditcommissie. Op basis van dat gesprek zijn de uiteindelijke keuzes gemaakt.

### *Relatie tussen soorten onderzoek*

Voordat een groslijst met mogelijke onderwerpen wordt samengesteld oriënteert de rekenkamer zich op verschillende onderwerpen. Een dergelijke oriëntatie is echter noodgedwongen beperkt; de meeste onderwerpen maken een meer uitvoerige verkenning noodzakelijk. De rekenkamer heeft om deze reden ook verkenningen opgenomen in het onderzoeksprogramma. Afhankelijk van de uitkomsten van deze verkenningen kan de rekenkamer besluiten tot het uitbrengen van een publicatie en eventueel starten met een uitgebreid regulier onderzoek.

## 2.4 Selectiecriteria

Bij de selectie van onderwerpen voor het onderzoeksprogramma zijn voor de rekenkamer twee invalshoeken van belang.

Ten eerste wil de rekenkamer in de komende jaren een rode draad aanbrenge in haar projecten aan de hand van een aantal thema's. Hierdoor kan er meer kennis gekoppeld worden 'van onderzoek naar onderzoek'. In haar Beleidsvisie geeft de rekenkamer de volgende thema's aan voor de komende jaren:

- Uitvoering van het programakkoord: in hoeverre worden beleidsvoornemens bij de start van de raadsperiode daadwerkelijk vertaald in beleid en succesvolle activiteiten?
- Grip op geld: Hoeveel greep (dat is: inzicht in en controle op) op het geld heeft de raad?
- Grip op vage doelen: Bij welke onderwerpen blijven doelstellingen vaag en hoe komt dat?
- Begrip van burgers: Waarom is er wantrouwen van burgers in de (lokale) overheid?

Ten tweede moeten de onderwerpen, die de rekenkamer kiest, voldoende relevant zijn om door de rekenkamer onderzocht te worden op grond van de taken die ze wettelijk heeft. Dit betekent dat het onderwerp gekoppeld moet zijn aan door de raad vastgesteld beleid en iets te maken moet hebben met doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. Het onderzoek moet gericht zijn op het functioneren van een bepaalde systematiek en niet op specifieke casussen (dat wil zeggen niet op effecten voor een individuele burger of een specifieke organisatie). Een onderwerp is relevanter naarmate:

- de daarmee samenhangende maatschappelijk belangen en/of consequenties voor burgers of organisaties groter zijn;
- het meer mogelijkheden biedt voor nieuwe inzichten, en
- gebruik van andere onderzoeksinstanties minder voor de hand ligt.

Op grond van deze criteria zijn de onderwerpen voor onderzoek geselecteerd, die in hoofdstuk 3 en 4 worden toegelicht.



### **3 Verkenningen**

In dit hoofdstuk wordt de geselecteerde verkenningen voor 2011 toegelicht. In de toelichting wordt een korte schets gegeven van de context en het doel van de verkenningen.

#### **3.1 Algemeen**

Een verkenning is bedoeld om meer kennis te verzamelen over een bepaald aspect van het gevoerde bestuur. De verkenning kan soms uitmonden in de conclusie dat meer diepgaand onderzoek nuttig is. Er zijn verschillende soorten verkenningen denkbaar. Soms zal het accent liggen op het bestuderen van literatuur over een beleidsterrein of rapportages van eerder uitgevoerd onderzoek. Bij een verkenning kunnen er ook op bescheiden schaal nieuwe gegevens worden verzameld over het gevoerde beleid door het analyseren van beleidsdocumenten of het houden van een aantal interviews met informanten. Een verkenning is vaak beschrijvend en met een verkenning heeft de rekenkamer zeker niet de pretentie om tot een afgewogen oordeel te komen.

Zowel bij reguliere onderzoeken als bij verkenningen kan het onderzoek in de vorm van een benchmark worden uitgevoerd waarbij verschillende diensten of stadsdelen zijn betrokken. De uitkomst van de hieronder opgenomen verkenningen kan de rekenkamer aanleiding geven om ze te laten volgen door een uitgebreider onderzoek

#### **3.2 Pottenkijkersonderzoek**

De rekenkamer baseert haar onderzoeksprogramma vooral op input vanuit documenten (zoals raadsverslagen) en input vanuit de politiek (raadsleden). Met het pottenkijkersonderzoek wil de rekenkamer een andere informatiebron aanspreken door het verkrijgen van input vanuit de ambtelijke organisatie.

De ambtenaren die de rekenkamer voor dit pottenkijkersonderzoek wil spreken zijn medewerkers die direct te maken hebben met de uitvoering van vastgesteld beleid. Deze medewerkers kunnen naar verwachting zowel iets zeggen over de uitvoering, maar ook over het functioneren van de (deel)organisatie in het algemeen. De gesprekken zijn explorierend en inventariserend van aard en zullen relatief kort zijn.

Om te voorkomen dat de verkenning een te breed aandachtsgebied krijgt, heeft de rekenkamer een selectie gemaakt van mogelijk interessante onderwerpen die in aanmerking komen voor een pottenkijkersonderzoek. Deze zijn:

- Schuldhelpverlening
- Integratie (o.a. inburgering en diversiteitsbeleid)
- Mobiliteitsbeleid (Zaans Verkeers- en Vervoersplan)
- Milieubeleid

- Voortijdig schoolverlaten
- Beheer en onderhoud sportaccommodaties
- Externe aantrekkelijkheid en verdienvermogen cultureel erfgoed (o.a. First in Food, creatieve bedrijvigheid en evenementenbeleid)
- Terugdringen (jeugd)overlast

De rekenkamer zal in overleg met de gemeentesecretaris een selectie maken uit bovenstaande onderwerpen.



## **4 Onderzoeken**

In dit hoofdstuk wordt het nieuw geselecteerde onderzoeken voor 2011 toegelicht. In de toelichting wordt een korte schets gegeven van de context, het doel van het onderzoek en de voorlopige onderzoeksvragen.

### **4.1 Aanleg en beheer van de riolering**

Uit onderzoek van COELO blijkt dat het tarief voor rioolheffing in Zaanstad in vergelijking met andere grote gemeenten het hoogst is. Vooral voor gebruikers van woningen blijkt het verschil tussen het gemeentelijke tarief (€ 220,44) en het gemiddelde tarief (€ 40- € 44) groot. Verder blijkt uit een quick-scan naar de onderhoudssituatie van de riolen dat er eind 2009 sprake is van een onderhoudsachterstand van tussen de € 60 en € 70 miljoen. Om deze onderhoudsachterstanden eind 2020 te kunnen inlopen wordt ingezet op een intensivering van de vervangingsintensiveringen naar € 75 miljoen in 2011-2014. Dit is in vergelijking met de vorige begroting een verhoging van € 23 miljoen.

Het onderzoek naar de beheersing van de aanleg en onderhoud van riolering zal voornamelijk gericht zijn op aspecten van doelmatigheid en financieel beheer.



## **5 Overige activiteiten**

Naast de nieuwe reguliere onderzoeken en de verkenningen voert de rekenkamer nog een aantal activiteiten uit. Het gaat hierbij om:

- het verstrekken van adviezen
- het monitoren van politiek en bestuurlijke ontwikkelingen
- opstellen onderzoeksprogramma 2012.

Meestal wordt er ook tijd gereserveerd voor opvolgingsonderzoek, maar die voor 2011 niet ingepland.

### **5.1 Adviezen**

Als de actualiteit daartoe aanleiding geeft bestaat de mogelijkheid dat de rekenkamer, op basis van kennis en ervaring opgedaan in eerdere onderzoeken, de gemeenteraad adviseert. Adviezen gaan in op de actualiteit en hebben dus een ad hoc karakter. Daarom is in dit programma niet aan te geven welke onderwerpen het betreffen of hoeveel het er in 2011 zullen zijn.

### **5.2 Verzoekonderzoeken**

Naast de onderzoeksonderwerpen die de rekenkamer zelf selecteert, is het ook mogelijk dat de gemeenteraad een verzoek indient tot het uitvoeren van een rekenkameronderzoek. Het is aan de rekenkamer om te bepalen of zij het verzoek honoreert. Om deze onderzoeken uit te kunnen voeren, zal de rekenkamer keuzes moeten maken: of verschuiven of schrappen van geprogrammeerde onderzoeken of aanvullend budget. In het geval dat de gemeenteraad vraagt om een verzoekonderzoek zal de rekenkamer schriftelijk gemotiveerd aangeven of ze het onderzoek uitvoert en wat de consequenties zullen zijn voor de onderzoeks-programmering.

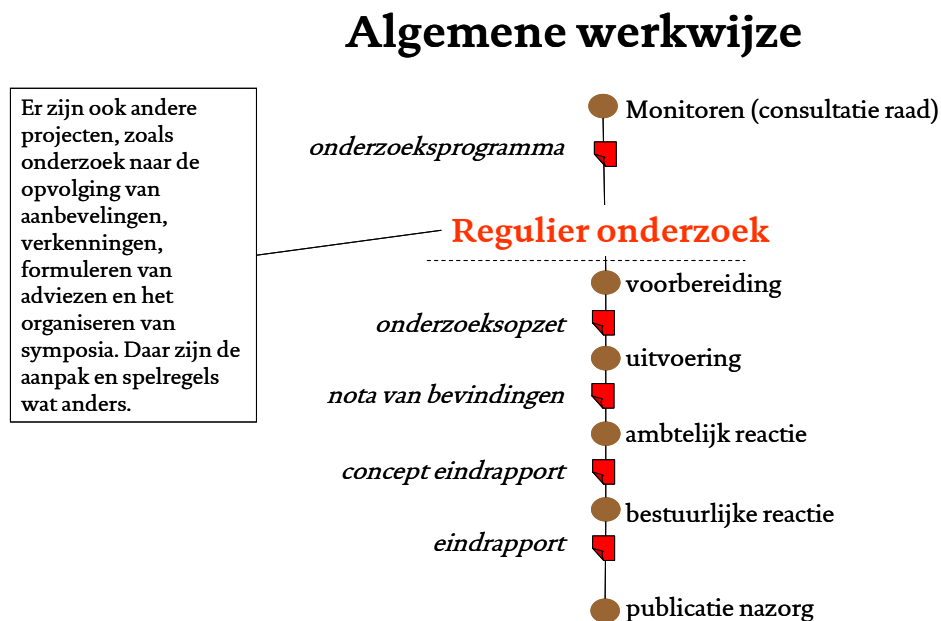
### **5.3 Monitoring**

De rekenkamer gaat de 'vinger aan de pols houden' door het monitoren van onderwerpen die door het jaar heen politiek en bestuurlijk belangrijk blijken zijn. Afhankelijk van de ontwikkelingen is het mogelijk dat de rekenkamer over deze onderwerpen rekenkamerbrieven uitbrengt aan de gemeenteraad.

#### **5.4 Onderzoeksprogramma 2012**

Voor het jaar 2012 zal de rekenkamer ook weer een onderzoeksprogramma opstellen. Hiertoe volgt de rekenkamer onder meer gedurende het jaar de ontwikkelingen op de diverse gemeentelijke beleidsterreinen. Dit onder meer via de media en de verslagen van de gemeenteraadsvergaderingen en commissievergaderingen. Voorafgaand aan het opstellen van het onderzoeksprogramma 2012 zullen de fracties uit de gemeenteraad in de gelegenheid worden gesteld hun ideeën en suggesties te geven.

## Bijlage 1 - Algemene werkwijze



### Spelregels regulier onderzoek

#### *Vooraf*

- De rekenkamer is bevoegd om alle documenten te onderzoeken (gemeentewet art 1831) en het gemeentebestuur moet alle inlichtingen verstrekken die de rekenkamer nodig heeft (idem art 1832).
- De onderzoeksopzet wordt ter informatie gestuurd aan de raad, het bestuur, de betrokken ambtenaren en de leidinggevende van die ambtenaren.

#### *Gesprekken tijdens het onderzoek*

- Bij het maken van een afspraak wordt aangegeven of het om een oriënterend gesprek zonder of een interview met formele verslaglegging gaat.
- Bij een interview worden de onderwerpen aangekondigd en vindt er altijd wederhoor plaats, waarbij de geïnterviewde gelegenheid krijgt om aan de hand van een schriftelijk verslag de weergave van uitspraken te corrigeren.

*Communicatie rond de afronding van het onderzoek*

- De datum van oplevering van de nota van bevindingen wordt één maand van te voren aan de ambtelijke organisatie gemeld.
- Dan wordt tegelijk aangegeven wanneer er een ambtelijke reactie op de nota van bevindingen en een bestuurlijke reactie op het concept eindrapport wordt verwacht.
- In de regel geldt voor beide reacties een termijn van twee weken.
- Bij de bestuurlijke reactie zal desgevraagd bij de termijn rekening worden gehouden met de vergaderplanning van B&W of het dagelijks bestuur; daarbij zal de toegestane termijn echter nooit langer worden dan drie weken.
- De rekenkamer kan soms als het onderzoek dat mogelijk en nodig maakt de reactietermijnen korter maken.

*Nota van bevindingen en een ambtelijke reactie*

- Er wordt gevraagd om een ambtelijk reactie op de nota van bevindingen. In die reactie kunnen feitelijk onjuistheden aan de orde worden gesteld en relevante feitelijke omissies.
- De rekenkamer geeft schriftelijk aan of en zo ja op welke wijze opmerkingen uit de ambtelijke reactie worden verwerkt.

*Bestuurlijke reactie & eindrapport*

- Er wordt gevraagd om een bestuurlijke reactie op het concept eindrapport. In die reactie kan commentaar worden gegeven bij de analyse en een reactie op de aanbevelingen.
- De rekenkamer schrijft in haar eindrapport nog een nawoord waarin wordt gereageerd op de bestuurlijke reactie.
- De raad en het bestuur krijgen het eindrapport onder embargo voor de publicatiedatum.
- De wijze van behandeling van het rapport wordt in overleg met de raad geregeld.

## Bijlage 2 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2011

Op basis van de verkenning van mogelijke onderzoeksonderwerpen heeft de Rekenkamer Zaanstad een groslijst samengesteld. Deze groslijst, is mede gebaseerd op de onderwerpen uit de groslijst van 2010. Daarnaast heeft de rekenkamer verschillende documenten bestudeerd, waaronder jaarstukken, raadsverslagen, begrotingen en andere relevante rapportages. De rekenkamer heeft conform voorgaande jaren aan de politieke partijen in de gemeenteraad van Zaanstad gevraagd of er onderwerpen zijn die bij voorkeur door de rekenkamer onderzocht kunnen worden. Het aantal aangedragen onderwerpen is divers en kwam voor een deel overeen met de onderwerpen uit eerdere groslijsten van de rekenkamer.

De groslijst is gegroepeerd naar de aandachtsgebieden ruimtelijk-fysiek, sociaal-economisch, en bedrijfsvoering en bevat de volgende onderwerpen:

### Ruimtelijk-fysiek

- Beheersing grote projecten
- Beheersing aanleg en onderhoud riolering
- Grondexploitatie
- Afvalverwerking, vuilstort Nauerna

### Sociaal-economisch

- Monumentenbeleid
- Beleid bevordering werkgelegenheid
- Jeugdbeleid
- Fraudebestrijding uitkeringen
- Sportbeleid
- Aanpak onrechtmatige bewoning huurwoningen

### Bedrijfsvoering

- Garanties en leningen
- Verbonden partijen
- Visie op het functioneren van de organisatie: 'Hoe Zaanstad werkt'

Postbus 202  
1000 AE Amsterdam  
telefoon 020 552 2897  
fax 020 552 2943  
email [rekenkamer@zaanstad.nl](mailto:rekenkamer@zaanstad.nl)

**Zaanstad**  
*top van de Randstad*

